

d'aquest mot és *çoite* en francès antic (i no pas *cuite*), veg. el Tobler-Lo. (amb abundosos exs. del S. XII); que en llengua d'oc *çocha* rima amb *locha* 'lluïta' en més d'un clàssic: «amors non fail ges a la *çocha* / mas a mi par que trop i *locha*», *Flamenca* (v. 3943),¹ «tant fort la *çocha* / lo sanglotirs; tan fort y *locha*» (v. 6033); en Guilhem de l'Olivier (fi del S. XIII); o *cu-cha* amb *paurucha* (*Provenz. Inedita*). V. en el mateix sentit AThomas, *Rom.* xli, 452; Schultz-Gora, *ASNSL* cxxxvi, 326; Ronjat, *RLR* lvii, 524. En la nostra llengua *cuita*, *cuïtar*, és paral·lel de *lluïta* ЛУИТА, i *truïta*, i altrament en català pogué ajudar-hi la influència de *cuit*, *cuita*, *cōctus*, participi de *coure*.

DERIV.: *Cuïtat* 'abatut, emmalaltit' [Jaume I]: «aquí pres-lo la malaltia, e dix que, qui'l creya, no poria pus enant anar, tant era *cuytat*» (*Cròn.*, 418); d'altra banda és *cuytat* 'té pressa' en un text de 1484 per Joana de Pinós (*BSAL* viii, 2v); *cuytadament*: «leva's *cuytadament* e demanà qual d'ells era lo capità», «puix açò és fet, de ací fins al dia no hi ha sinó dues hores: anau-vos *cuytadament*, duch de Clocestre ---», JoMartorell (*Ag.* i, 101, 71).

Cuïtós 'precipitat' [S. XIII], tant o més viu en oc. ant. *cochós*; Desclot: «massa sots rèbeu e *cuytós* en vostra resposta» (*NCL.* v, 45.28; cf. *EntreDL* i, 212, 25 n. 154); «--- per ço que no sies *cuytós*, e refrena ta volentat, e entfn mes paraules», Lull (*Blanq.*, *NCL.* i, 60.1); *cuytosament*, Lull (*Blanq.* i, 226.18); «muntaren-se'n al castell tan *cuytosament*, que no-y pogren metre civada per tres jorns: e axí tengren-se'n per perduts», Muntaner (206) (esborrar la mala lliçó *cuitadosament*, *AlcM*). *Cuïtada*. *Cuytador*. *Cuïtament*. *Cuïtança*. *Cuïtivol*.

Acuitar tr. [S. XIV];² *acuitament* [c. 1500, *Cau-liac*]; *acuit*: *jugar a l'acuit*, que alguns diccs. (fins *AlcM*) han escrit ben incorrectament a *la cuït*: grafia evidentment errada (es diu *ə l'akúit* o *ə 'kúit*, però és evident que es tracta d'un derivat d'*acuitar*, puix que es tracta d'empaï i fóra absurd un fem. *cuit* [cuyt dial. 'conillets', Lab. 1839]; un poc deformat en parlars pirinencs: Benasc *çugá a kúit* «al escondite», allí també *fé-se el cut* «asomar y volver a retirar precipitadament la cabeza por una puerta o ventana» (Ferraz, p. 45); Vall Ferrera *fé a l'aklúk* 'jugar a l'acuit' (Àreu, 1933). *Entreuitar-se* 'precipitar-se, anticipar-se' mall. (*BDLC* vi, 1911, 203): «l'aguila en un penyal poc distant fa son niu, / lo escarabat lo veu y, en si mateix, se'n riu / --- / y encara que ella el niu umplí altre vegada, / com la venjansa mai sap estar saciada, / a repetir son fet ell també s'*entreuïta* / y de los altres ous li'n fa un' altra truíta», *faula de G.Roca i Seguí* (1742-1813), JqMBover (*BiEscrBal.* ii, 274, n. 39).

CPT.: *A cuita-corrents* [c. 1800, *DBal.*].

Cutxamander, -era, tort. (*BDC* iii, 1915, 93) i *Morrela*, 'manifasser, que es fica en tots els assumptes sense tenir-ne necessitat'; a CastPna. 'dona aficadissa, afectada de recollir i portar notícies, cotillera, *chis-mosa*' (*AlcM*); grafiat amb una -ix-, que deu ser mera errada ortogràfica per -ix-, per Pascual Tirado (*BSCC*

iii, 1922, 12): «se li va arrambar una *cuixamandera*, tota sofocada de la caminata, a dir-li que la seua havia tingut una xiqueta». Probablement manllevat d'un cpt. oc. **coucha-mandadié* 'el qui insta o mena pressa als missatgers o encarregats de fer això o allò'; els cpts. occitans antics i moderns en *cocha*-són innombrables: *cocha-disnar* molt antic (ja en Marcabrú), i, amb sentit més o menys semblant (alguns quasi igual) al de *cutxamander*, el *TdF* registra *couchomerlus*, *couchomistrau*, *couchopaure*, *couchochin*, *couchocouquin*, *couchocalour*, *couchojournau*, *couchomeisoun* (amb d'altres de sentit més diferent); *mandadier* i *mandador* «garçon envoyé ---, messenger» ja són medievals, avui *mandatié* i *mandadou* «envoyé, messenger; semonneur de confrérie; fourrier de la mairie» (*TdF*); també es podria tractar (menys naturalment) d'un **acochamentier* derivat de l'antic *acochamen* «promptitude», *acochar* «hâter». L'aportari, amb llur organització gremial, els occitans que col·laboraren a la reconquesta de Tortosa.

¹ 'Amour ne fait pas défaut au moment décisif, mais il me semble qu'il tarde beaucoup' tradueixen Lavaud i Nelly. —² També oc. ant. *s'acochar* «se hâter», *acochat* «prompt», cast. ant. *acoytar* «poner en cuita, afligir», *Arx.* de Hita, 486.

Cuïter, *cuïtesa*, *cuïtor* (amb variant *cuïtós*), *cuïtorrenc*, *cuïtova*, *cuïtura*, V. *coure*

CUIXA, del ll. *cōxa* 'cuixa', 'amaluc, flanc'. □
1.^a doc.: S. XIII (Desclot; *VidesR*) i ja en un doc. de 1130-60.

«Lur és manat que vasen en la casa de Déu, que és a Meca, e que aquí oren e la enrevironen ab vestimens no cosits, e que geten péres enfre les *cuxes*, per lo diable alebesar», *VidesR*, f^o 263v2, traduïnt «per media femora» (830). Ja apareix en un doc. en baix llatí cat. del temps de Ramon Berenguer IV (1131-1162): «exeunt de unoquoque urso quando ibi moritur *cuxes* ambe retro» (*DBal.*). En l'epítome d'anatomia que va inclòs en OPou: «lo cos del coll fins a les *cuxes*: thorax; la esquena ---», «lo ballador de les *cuxes*: coxam coxendix; l'os dins on balla: acetabulum; ---» (*TbPu.*, 249, 26). Sense variació d'interès s'estén el nom en igual forma a tot el domini lingüístic, fins a Eivissa (PzCabrero) i el Capcir (*las kôjîs*, Formiguera, 1960).

El que volia dir *cōxa* en llatí antic era solament 'amaluc, flanc, costat', significat només conservat en alguns parlars balcano- i reto-romànics; però apareix ja amb el sentit de 'cuixa' en algun text de l'Edat de Plata i en gloses, i amb aquest sentit s'ha continuat en totes les llengües romàniques: roms. *coapsă*, it. *coscia*, fr. *cuisse*, oc. *cuoissa*, *cueissa*, gc. *coeche*, etc., també rètic, sard, i port. *coxa*, però no en castellà; en aquest només cast. antiq. *cuxa*, en *lança en cuxa* = *lança en ristre*, manllevat del cat. *llança en cuixa* o a *la cuixa* (que ja usava Muntaner, *estegen ab les lançes a les cuxes, arreats de ferir*, § 220), veg. *DCEC* i, 978b21-41.